

צבי הורוביץ ז"ל

(1906 — 1989)

בעיצומו של הקיץ הלך מאתנו יקירנו צבי הורוביץ. מוותיקי האגודה. הוא היה גיסי, אחיה של חיה אשתי. עיסוקו של צבי, כמהנדס, שמאי ומודד קרקעות מוסמך, משך למעלה מחמישים שנה, היה בעבורו הרכה יותר מאשר משלח-יד. היה זה הגשמת חזון, חזון בניין הארץ.

צבי היה בן הארץ. איש העלייה השנייה. כילד עלה בשנת 1912, עם הוריו, חובבי ציון, שוחרי דעת ומסורת אבות, מן העיירה רקוב שברוסיה. ההורים ושמונת ילדיהם התיישבו בשכונת נווה-שלום שמצפון ליפו ולאחר מכן עברו לשכונת נוה-צדק והיה מראשוני תל-אביב. בכל תלאת התקופה עמדו צבי ומשפחתו: מצוקת החיים הנוראה של ימי הטורקים, הגירוש הגדול, בזמן מלחמת העולם ה-I, לגדרה למשך ארבע שנים, גירוש אם המשפחה, דבורה, ואחת הבנות למצריים לפי הוראת הממשל הטורקי.

צבי למד בבית-הספר לבנים "תחכמוני" בתל-אביב. ומי כמוהו מעורה היה בחיי הארץ: ממייסדי תנועת "הנוער העובד", המזכיר הראשון של התנועה, ממנסחי המצע הרעיוני של תנועת "הנוער העובד", עורך עתון "במעלה", מנאמניה של הסתדרות העובדים, חבר ה"הגנה".

צבי היה חרוץ וגאה בעבודת כפיים, שכן עבד בנגרות-באותם ימים, עוזר לאביו שמואל, שהיה נגר-אומן. שוחר ספר והגות — מארגן חוגי מקרא וספרות לנערים עובדים, מבני טיפוחיהם של מר משה שרת וברל כצנלסון וחוקר המקרא פרופ. קויפמן. ומעל לכל — איש הנשמה היתירה.

בשנת 1933 יצא צבי ללונדון שם למד הנדסה ב"קוין מרי קולג" הידוע, כשהוא מעורה בחבורת הסטודנטים הישראלים הלומדים בצוותא ורוקמים חלומות בניין הארץ.

ערב מלחמת העולם השנייה שב צבי ארצה ונושא לאשה את רעייתו שרה תכדל"א, אשר באה מלונדון בעקבותיו.

צבי נבחן לתואר שמאות בשנת 1944, כאשר המלחמה הסתיימה וצבי קיבל משרת מהנדס עירוני בצפת.

עם פרוץ מלחמת השחרור מתגייס צבי לצה"ל ונותן יד להקמת התשתית של חיל ההנדסה. הימים ימי העלייה הגדולה, הקמת המעברות, חורפים קשים, גשמי זעף. ושוב צבי בין העושים, יוצא אל המעברות, מתערה בין יוצאי שבעים גלויות, מושיט יד לנפגעי השטפונות ומסייע בפעולות השיקום.

וכאן, בראשית שנות החמישים, הוא מצטרף לצוות אנשי המחלקה הטכנית של הסוכנות היהודית, שלאחר מכן צורף לאגף לבנייה כפרית במשרד השיכון, זוהי הזרוע הגדולה אשר בשנות החמישים והשישים מירב פעולות הבנייה וההתיישבות בארץ עברו דרכה.

זוכר אני את צבי נלהב ונרגש מביקוריו בישובים הצעירים, בצפון ובדרום. הוא ראה כיצד תוכניות הישוב קורמות עור וגידים: מרכזים קהילתיים, בתי מגורים, מוסדות חינוך, מרכזי תעסוקה. צהלת ילדים במושב צעיר, מפעל תעשייה בקיבוץ מתפתח אשר את מבניו תכנן — כל אלה היו לו למקור שמחה וגאווה. צבי הוסיף לעבוד במשרד השיכון עד לשנותיו האחרונות. את מלוא אהבת ארץ-ישראל שבו השקיע בשמחת העשייה.

כשהוא מוקף ברעייתו, ילדיו ונכדותיו, ובין שלושת אחיה של שנה אשתו שבאו מלונדון עם רעיותיהם, עשרות בני משפחתו, חבריו, ידידיו ומכריו נשא צבי את דברו במסיבת יובל השנים לנישואיו עם שרה: "לאחר שמונים שנה ויותר, כשרואים שרבים מהדברים שהאמנת בהם ואשר הקמת אותם, מתמוטטים ואתה מנסה בכל כוחך להחזיק בעקרונותיך ורוצה להאמין שלא הכל אבוד, ומנסה לאסוף את השברים, — נשארים רק הזכרונות... ואף-על-פי-כן, נמשיך להאמין ולעשות..."

חודשיים ומחצה לאחר שנשא דבריו אלו, נפטר צבי. יהי זכרו ברוך.

יעקב בן-סירה